LAO | ENGLISH

ການສົນທະນາສື່ສານ

ຂໍ້ມູນສະບັບນີ້ ຈະອະທິບາຍການປ່ຽນແປງບາງຢ່າງ ໃນການສົນທະນາສື່ສານ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນໂຣກຄວາມຈໍາ ເຊື່ອມດີເມັນເຊັຍ (dementia), ແລະ ວິທີທາງທີ່ຄອບຄົວແລະຜູ້ດູແລສາມາດຊ່ວຍໄດ້. ພ້ອມທັງມີຂໍ້ແນະນໍາ ສ່ວນຕົວກ່ຽວກັບການສື່ສານ ທີ່ຂຽນໂດຍຄົນທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍ (dementia).

ການສູນເສຍຄວາມສາມາດໃນການສົນທະນາຄືບັນຫາຢ່າງໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ທໍ້ແທ້ໃຈ ແລະຫຍຸ້ງຍາກທີ່ສຸດໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍ, ແກ່ຄອບຄົວແລະຜູ້ດູແລຂອງເຂົາ.

ເມື່ອເວລາໂຣກນີ້ຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ, ຜູ້ທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍຈະຮູ້ສຶກວ່າ ຄວາມສາມາດໃນ ການປາກເວົ້າຂອງເຂົາຈະຫຼຸດລົງ. ເຂົາຈະຮູ້ສຶກວ່າ ການທີ່ຈະອະທິບາຍກ່ຽວກັບຕົວເອງ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ການທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າຜູ້ອື່ນເວົ້າຫຍັງນັ້ນ ຍາກຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

ການປ່ຽນແປງບາງຢ່າງ ໃນການສົນທະນາ

ແຕ່ລະຄົນ ທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍນັ້ນບໍ່ຄືກັນ. ການເວົ້າອະທິບາຍດ້ານຄວາມນຶກຄິດ ແລະຄວາມຮູ້ສຶກຂອງແຕ່ລະບຸກຄົນ ມີລັກສະນະພິເສດຂອງມັນເອງ. ການເປັນດີເມັນເຊັຍມີຫຼາຍສາເຫດ ແລະແຕ່ລະຢ່າງກໍມີຜົນກະທົບຕໍ່ສະໝອງແຕກຕ່າງກັນໄປ.

ການປ່ຽນແປງບາງຢ່າງ ທີ່ທ່ານປະກົດເຫັນຄື:

- ຄິດຫາຄໍາເວົ້າຍາກ ແລະອາດໃຊ້ຄໍາສັບອື່ນແທນຄໍາສັບທີ່ເຂົາລືມ.
- ເຂົາອາດຈະເວົ້າໄດ້ລ່ຽນໄຫຼດີ ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍ.
- ເຂົາອາດຈະບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຈໃນສິ່ງທີ່ທ່ານເວົ້າ ຫຼື ອາດສາມາດເຂົ້າໃຈແຕ່ບາງສ່ວນເທົ່ານັ້ນ.
- ຄວາມຊໍານານໃນການຂຽນ ແລະ ເວົ້າ ເຊື່ອມລົງ.
- ເຂົາອາດຈະເສຍຄວາມຊໍານານໃນການສົນທະນາແບບທໍາມະດາຂອງສັງຄົມ. ເຂົາຈະເວົ້າຕັດຄວາມ ຫຼື ບໍ່ສົນໃຈກັບຜູ້ເວົ້າ, ຫຼື ບໍ່ຕອບ ເມື່ອເວລາເຮົາເວົ້ານໍາ.
- ເຂົາອາດມີບັນຫາ ສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ເໝາະສົມ.

ຈະເລີ່ມຕົ້ນຢູ່ໃສ?

ທີ່ສໍາຄັນຄື ຕ້ອງກວດວ່າ ຫູຍັງໄດ້ຍິນ ແລະ ສາຍຕາຈະບໍ່ເສຍ. ແວ່ນຕາ ແລະເຄື່ອງຊ່ວຍຟັງສຽງອາດຊ່ວຍໄດ້ແຕ່ບາງຄົນ. ໃຫ້ກວດເບິ່ງວ່າ ເຄື່ອງຊ່ວຍຟັງສຽງຍັງທໍາງານໄດ້ດີຢູ່ບໍ່ ແລະຕ້ອງເຊັດແວ່ນຕາໃຫ້ສະອາດເປັນປະຈໍາ.

ຈົ່ງຕະໜັກໃນໃຈ

ເມື່ອຄວາມສາມາດຂອງການຈື່ຈໍາດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ເຫດຜົນແລະຄວາມຮູ້ຄິດເປັນຂັ້ນຕອນເລີ່ມເຊື່ອມລົງ ຜູ້ປ່ວຍທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍຈະສື່ສານໃນລະດັບຄວາມຮູ້ສຶກເທົ່ານັ້ນ.

ຈື່ຈໍາໄວ້

ການສົນທະນາປະກອບດ້ວຍ ສາມພາກສ່ວນ:

- 55% ແມ່ນພາສາທີ່ສະແດງອອກທາງຮ່າງກາຍ ເຊັ່ນ ສະແດງອອກທາງໃບໜ້າ, ທ່າທາງ ແລະ ກິລິຍາ.
- 38% ແມ່ນສຽງ ແລະ ລະດັບສຽງຂອງເຮົາ
- 7% ແມ່ນຄໍາເວົ້າທີ່ເຮົາໃຊ້.

ສະຖິຕິນີ້ ຢໍ້າໃຫ້ເຫັນຄວາມສໍາຄັນວ່າ ຄອບຄົວ ແລະ ຜູ້ດູແລຄວນສະແດງຕົວແບບໃດຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີດີເມັນເຊັຍ. ພາສາທີ່ສະແດງອອກທາງຮ່າງກາຍທີ່ບໍ່ຄວນເຮັດ ເຊັ່ນ ຫັນໃຈໃຫຍ່ອອກມາ ແລະ ຍົກຄິ້ວຂຶ້ນ ຊຶ່ງເຂົາຈະເຫັນໄດ້ງ່າຍ.

* ແມ່ນປຶ້ມອ່ານຂອງທ່ານ Mehrabian, Albert (1981) Silent Messages: Implicit Communication of Emotions and Attitudes. 2nd ed. Belmont, CA: Wadsworth.

ທົດລອງວິທີໃດ

ຄວາມເປັນຫ່ວງ

ຄົນທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍ ຍັງມີຄວາມຮູ້ສຶກທາງຈິດໃຈ ແລະທາງກາຍ ເຖິງແມ່ນວ່າ ເຂົາອາດຈະບໍ່ເຂົ້າໃຈສິ່ງທີ່ເຮົາເວົ້າອອກມາ, ສະນັ້ນ ຄວນຮັກສາກຽດ ແລະ ສັກສີຂອງເຂົາ. ຄວນໂຍະຍານ ແລະໃຫ້ເວລາເຂົາຫຼາຍໆ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາຊອກຄໍາຕອບ. ຖ້າເໝາະສົມ, ໃຊ້ມືແຕະເຂົາ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາມີຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຕ້ອງສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ອົບອຸ່ນ ແລະຮັກແພງຕໍ່ເຂົາ.

ວິທີເວົ້າຈາ

- ຕ້ອງວາງຕົວໃຫ້ສະຫງົບ ແລະເວົ້າດ້ວຍວິທີສຸພາບອ່ອນໂຍນ
- ໃຊ້ປະໂຫຍກທີ່ສັ້ນໆແລະງ່າຍ, ແຕ່ລະເທື່ອໃຫ້ເວົ້າແນໃສ່ແຕ່ເລື່ອງດຽວ.
- ຕ້ອງໃຫ້ເວລາເຂົາຫຼາຍໆສະເໝີ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຂົ້າໃຈສິ່ງທີ່ທ່ານເວົ້າໄປ.
- ຫາກເປັນໄປໄດ້ ໃຫ້ເວົ້າຊື່ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ເຊັ່ນ "ແຈັກ ລູກຊາຍຂອງເຈົ້າ"

ຂໍ້ມູນສະບັບນີ້ ໄດ້ຮັບທຶນຈາກລັດຖະບານອອສເຕຣເລັຍ

ພາສາທີ່ສະແດງອອກທາງຮ່າງກາຍ

ທ່ານອາດຕ້ອງໃຊ້ກິລິຍາ ທີ່ສະແດງອອກດ້ວຍມື ແລະ ໃບໜ້າ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຂົ້າໃຈທ່ານ. ຊີ້ບອກ ຫຼືເຮັດໃຫ້ເບິ່ງ ອາດໄດ້ຜົນດີ. ແຕະໂຕ ຫຼື ຈັບມືເຂົາ ອາດເຮັດໃຫ້ເຂົາສົນໃຈ ແລະສະແດງໃຫ້ເຂົາຮູ້ວ່າ ທ່ານມີຄວາມເປັນຫ່ວງ. ການຍິ້ມທີ່ອົບອຸ່ນ ແລະການຫົວມ່ວນນຳກັນ ສາມາດໃຫ້ການສື່ສານທີ່ດີກວ່າຄຳເວົ້າ.

ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຖືກຕ້ອງ

- ພະຍາຍາມຫຼີກລ່ຽງ ບໍ່ໃຫ້ມີສຽງແຊງກັນ ເຊັ່ນ ໂທລະທັດ ແລະ ວິທະຍຸ.
- ຖ້າຫາກທ່ານຢືນບໍ່ເໜັງບໍ່ຕີງໃນເວລາທີ່ເວົ້າ ເຂົາຈະເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ທ່ານຢືນໃຫ້ເຂົາເຫັນເຕັມຕາ.
- ປະຕິບັດກິດຈະວັດປະຈຳວັນທີ່ລຶ້ງເຄີຍເຮັດມາ, ເພື່ອຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສັບສົນ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍການສົນທະນາ.
- ຫາກທຸກຄົນໃຊ້ຫຼັກການອັນດຽວກັນ, ຄວາມສັບສົນຈະໜ້ອຍລົງ. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ຄອບຄົວ ແລະຜູ້ດູແລທຸກໆຄົນຄວນເວົ້າຊ້ຳ, ເວົ້າຢ້ຳຄວາມເກົ່າ ແລະຕ້ອງແບບເກົ່າທີ່ເຄີຍເວົ້າມາ.

ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄວນເຮັດ

- ຢ່າຖຽງກັນ. ຈະເຮັດໃຫ້ສະຖານະການຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ.
- ຢ່າສັ່ງໃຫ້ເຂົາເຮັດນັ້ນ ເຮັດນີ້.
- ຢ່າບອກເຂົາເຮັດສິ່ງທີ່ເຂົາເຮັດບໍ່ໄດ້. ຄວນບອກເຂົາເຮັດແຕ່ສິ່ງທີ່ເຂົາເຮັດໄດ້.
- ຢ່າເວົ້າສະແດງ. ເຖິງແມ່ນວ່າເຂົາຈະບໍ່ເຂົ້າໃຈຄຳເວົ້າ, ແຕ່ເຂົາກໍສາມາດຈັບສຽງເວົ້າແບບສະແດງໄດ້ງ່າຍ.
- ຢ່າຖາມຄຳຖາມໂດຍກົງ ທີ່ຕ້ອງການຄວາມຈື່ຈຳທີ່ດີ.
- ຢ່າເວົ້າເລື່ອງຄົນອື່ນຢູ່ຕໍ່ໜ້າເຂົາ ຄືກັນກັບວ່າເຂົາບໍ່ຢູ່ທີ່ນັ້ນ.

ຮັບເອົາຈາກປຶ້ມ *'Understanding difficult behaviours',*
ໂດຍ: Anne Robinson, Beth Spencer and Laurie White. 1989.
Eastern Michigan University, Ypsilanti, Michigan.

ຂໍ້ແນະນຳ ຈາກຜູ້ທີ່ເປັນ ດີເມັນເຊັຍ

Tips from a person with dementia

Christine Bryden (Boden) ໄດ້ຖືກກວດພົບວ່າມີ ດີເມັນເຊັຍ ເມື່ອອາຍຸໄດ້ 46 ປີ, ແລະ ໄດ້ແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ສຶກອັນເລິກເຊິ່ງອອກມາໃຫ້ຜູ້ອື່ນຮູ້ນຳ ກ່ຽວກັບວິທີທາງ ທີ່ຄອບຄົວ ແລະຜູ້ດູແລສາມາດຊ່ວຍຜູ້ທີ່ມີດີເມັນເຊັຍໄດ້. Christine ຍັງເປັນນັກຂຽນ ທີ່ໄດ້ຂຽນປຶ້ມຫຼາຍເຫຼັ້ມມາແລ້ວ. ຮວມທັງປຶ້ມທີ່ມີຊື່ວ່າ *'ຂ້ອຍຈະເປັນໃຜ ເມື່ອຂ້ອຍຕາຍ?' ('Who will I be when I die?')* ຊຶ່ງເປັນປຶ້ມທຳອິດ ທີ່ຂຽນໂດຍຄົນອອສເຕຣເລັຍ ທີ່ມີດີເມັນເຊັຍ.

Christine ໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ເພື່ອການສື່ສານກັບຄົນທີ່ເປັນດີເມັນເຊັຍ:

- ໃຫ້ເວລາພວກເຮົາເວົ້າ, ຕ້ອງລໍຖ້າໃຫ້ພວກເຮົາຊອກຫາຄຳເວົ້າທີ່ ພວກເຮົາຢາກເວົ້າ ຊຶ່ງຢູ່ໃນພື້ນສະໝອງທີ່ບໍ່ເປັນລະບຽບນັ້ນ. ພະຍາຍາມຢ່າເວົ້າແທນພວກເຮົາ. ມີແຕ່ໃຫ້ຟັງ ແລະຢ່າເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາ ອາຍຖ້າພວກເຮົາຫຼົງລືມໃນຄວາມເວົ້າ.
- ຢ່າເລັ່ງໃຫ້ພວກເຮົາເຮັດສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ ເພາະວ່າພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຄິດ ແລະ ເວົ້າໄວພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ທ່ານຮູ້ວ່າພວກເຮົາເຫັນພ້ອມ ຫຼືບໍ່. ພະຍາຍາມໃຫ້ເວລາພວກເຮົາໃນການຕອບ ເພື່ອໃຫ້ທ່ານຮູ້ວ່າ ພວກເຮົາຕ້ອງການຢາກເຮັດແທ້ໆ.
- ເມື່ອເວລາທ່ານຢາກເວົ້ານຳພວກເຮົາ, ໃຫ້ຄິດຫາວິທີທາງທີ່ບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ຄຳຖາມ ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ສຶກຢ້ານແລະບໍ່ສບາຍໃຈ. ຖ້າພວກເຮົາລືມສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນມໍ່ໆນີ້ ກໍຢ່າຄິດວ່າມັນຈະບໍ່ສຳຄັນສຳລັບພວກເຮົາເລີຍ. ໃຫ້ເຕືອນພວກເຮົາຄ່ອຍໆ ເພາະພວກເຮົາອາດຄິດບໍ່ອອກໃນຊົ່ວຂະນະນັ້ນ.
- ຢ່າພະຍາຍາມຊ່ວຍພວກເຮົາໃຫ້ຈື່ສິ່ງທີ່ຫາກໍເກີດຂຶ້ນ. ຖ້າມັນບໍ່ຖືກບັນທຶກຢູ່ໃນສະໝອງແລ້ວ ພວກເຮົາກໍຈະບໍ່ສາມາດຈື່ມັນໄດ້.
- ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ໃຫ້ຫຼີກລ່ຽງສຽງແຊວນັ້ນຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ. ຫາກໂທລະທັດເປີດຢູ່ ກໍໃຫ້ລົດສຽງມັນລົງກ່ອນ.
- ຈົ່ງຈຳໄວ້ວ່າ ພວກເຮົາຈະເມື່ອຍໄວ ຫາກມີເດັກນ້ອຍຢູ່ໃກ້. ຈະໃຫ້ຕັ້ງໃຈເວົ້າແລະຟັງພ້ອມກັນນັ້ນ ເປັນການຍາກຫຼາຍ. ບາງທີໃຫ້ມີເດັກນ້ອຍຢູ່ເທື່ອລະຄົນ ແລະບໍ່ມີສຽງແຊວຢູ່ເບື້ອງຫຼັງແມ່ນດີທີ່ສຸດ.
- ບາງທີ ຕ້ອງເອົາຫຍັງອັດຫູໄວ້ ເມື່ອເວລາໄປສູນການຄ້າ (shopping centres), ຫຼືບ່ອນທີ່ແຊວອື່ນໆ.

ຂໍ້ມູນເພີ່ມ

Alzheimer's Australia ໃຫ້ຄວາມອູ້ມຊູ, ໃຫ້ຂໍ້ມູນ, ການສຶກສາ ແລະ ໃຫ້ການ ອົບຮົມ. ຈົ່ງຕິດຕໍ່ຫາຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກ National Dementia Helpline on **1800 100 500**, ຫຼືເຂົ້າເບິ່ງເວັບໄຊດ໌ **fightdementia.org.au**

Interpreter

ຫາກຕ້ອງການນາຍພາສາ ກະລຸນາໂທຫາສູນບໍລິການແປພາສາ **131 450**

ການພິມເຜີຍແຜ່ນີ້ ແມ່ນໃຫ້ຂໍ້ຄວາມອັນຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບເລື່ອງທີ່ກ່າວມາເທົ່ານັ້ນ.
ຄົນທົ່ວໄປຄວນຊອກຄຳແນະນຳຈາກໝໍຊ່ຽວຊານ ກ່ຽວກັບກໍລະນີສະເພາະຂອງເຂົາເຈົ້າ.
Alzheimer's Australia ຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຜິດພາດ ຫຼື ການລະເລີຍ ໃນການພິມເຜີຍແຜ່ນີ້.

translation standards

© Alzheimer's Australia 1999
ທົບທວນຄືນໃນປີ 2005, 2012, 2016

COMMUNICATION

This Help Sheet explains some of the changes in communication that occur as a result of dementia and suggests ways that families and carers can help. It also includes some personal tips on communication written by a person with dementia.

Losing the ability to communicate can be one of the most frustrating and difficult problems for people living with dementia, their families and carers. As the illness progresses, a person with dementia experiences a gradual lessening of their ability to communicate. They find it more and more difficult to express themselves clearly and to understand what others say.

Some changes in communication

Each person with dementia is unique and difficulties in communicating thoughts and feelings are very individual. There are many causes of dementia, each affecting the brain in different ways.

Some changes you might notice include:

- Difficulty in finding a word. A related word might be given instead of one they cannot remember
- They may speak fluently, but not make sense
- They may not be able to understand what you are saying or only be able to grasp part of it
- Writing and reading skills may also deteriorate
- They may lose the normal social conventions of conversations and interrupt or ignore a speaker, or fail to respond when spoken to
- They may have difficulty expressing emotions appropriately

Where to begin

It is important to check that hearing and eyesight are not impaired. Glasses or a hearing aid may help some people. Check that hearing aids are functioning correctly and glasses are cleaned regularly.

Keep in mind

When cognitive abilities such as the ability to reason and think logically deteriorate, the person with dementia is likely to communicate at a feeling level.

Remember

Communication relating to feelings and attitudes is made up of three parts:

- 55% is body language which is the message we give out by our facial expression, posture and gestures
- 38% is the tone and pitch of our voice
- 7% is the words we use

These statistics* highlight the importance of how families and carers present themselves to a person with dementia. Negative body language such as sighs and raised eyebrows can easily be picked up.

* Mehrabian, Albert (1981) Silent Messages: Implicit Communication of Emotions and Attitudes. 2nd ed. Belmont, CA: Wadsworth.

What to try

Caring attitude

People retain their feelings and emotions even though they may not understand what is being said, so it is important to always maintain their dignity and self esteem. Be flexible and always allow plenty of time for a response. Where appropriate, use touch to keep the person's attention and to communicate feelings of warmth and affection.

Ways of talking

- Remain calm and talk in a gentle, matter of fact way
- Keep sentences short and simple, focusing on one idea at a time
- Always allow plenty of time for what you have said to be understood
- It can be helpful to use orienting names whenever you can, such as "Your son Jack"

This help sheet is funded by the Australian Government

Body language

You may need to use hand gestures and facial expressions to make yourself understood. Pointing or demonstrating can help. Touching and holding their hand may help keep their attention and show that you care. A warm smile and shared laughter can often communicate more than words can.

The right environment

- Try to avoid competing noises such as TV or radio
- If you stay still while talking you will be easier to follow, especially if you stay in the person's line of vision
- Maintain regular routines to help minimise confusion and assist communication
- It is much less confusing if everyone uses the same approach. Repeating the message in exactly the same way is important for all the family and all carers

What NOT to do

- Don't argue. It will only make the situation worse
- Don't order the person around
- Don't tell them what they can't do. Instead suggest what the person can do
- Don't be condescending. A condescending tone of voice can be picked up, even if the words are not understood
- Don't ask a lot of direct questions that rely on a good memory
- Don't talk about people in front of them as if they are not there

Adapted from ***Understanding difficult behaviours,*** by Anne Robinson, Beth Spencer and Laurie White 1989. Eastern Michigan University, Ypsilanti, Michigan.

Tips from a person with dementia

Christine Bryden (Boden) was diagnosed with dementia at age 46, and has shared a number of her insights about ways that families and friends can help a person with dementia. Christine is also the author of a number of publications, including *Who will I be when I die?*, the first book written by an Australian with dementia.

Christine provides these tips for communicating with a person with dementia:

• Give us time to speak, wait for us to search around that untidy heap on the floor of the brain for the word we want to use. Try not to finish our sentences. Just listen, and don't let us feel embarrassed if we lose the thread of what we say

• Don't rush us into something because we can't think or speak fast enough to let you know whether we agree. Try to give us time to respond – to let you know whether we really want to do it

• When you want to talk to us, think of some way to do this without questions that can alarm us or make us feel uncomfortable. If we have forgotten something special that happened recently, don't assume it wasn't special for us too. Just give us a gentle prompt – we may just be momentarily blank

• Don't try too hard though to help us remember something that just happened. If it never registered we are never going to be able to recall it

• Avoid background noise if you can. If the TV is on, mute it first

• If children are underfoot remember we will get tired very easily and find it very hard to concentrate on talking and listening as well. Maybe one child at a time and without background noise would be best

• Maybe ear plugs for a visit to shopping centres, or other noisy places

FURTHER INFORMATION

Alzheimer's Australia offers support, information, education and counselling. Contact the National Dementia Helpline on **1800 100 500**, or visit our website at **fightdementia.org.au**

For language assistance phone the Translating and Interpreting Service on **131 450**

This publication provides a general summary only of the subject matter covered. People should seek professional advice about their specific case. Alzheimer's Australia is not liable for any error or omission in this publication.

© Alzheimer's Australia 1999
Reviewed 2005, 2012, 2016